

Salamon Konrád

Bakó Endre írásához

Salamon Konrád
(1941, Pécs)
történész, az MTA doktora,
Budapesten él

Örömmel olvastam Bakó Endre fontos, Sinka István és Veres Péter barátságáról szóló tanulmányát, amelynek egy mozzanatát szeretném néhány gondolattal kiegészíteni.

A szerző Sinka István pályakezdéséről szólva, helyesen írta, hogy azt „szeghalmi tanárok, fővárosi értelmiségiek – elsősorban Féja Géza – egyengették, s vésztői környezete is segítette, főleg egy tanító és egy fakereskedő”. Méltányos lenne megemlíteni, hogy a tanító Barsi Dénes volt, akit Bakó Endre is megemlített a Kelet Népe egyik alapítójaként. Barsi ugyanis Sinka és Szabó Pál társaságában a csődbe jutott Tiszántúli Figyelő munkatársa volt, s e lap adóságait az akkor házasodó Barsi Dénes feleségének, Váry Rózsának szerény hozományából fizették ki. Így a volt tulajdonos átadta nekik a lapot, amelyet Kelet Népe néven újraindítottak. A beköszöntő, programadó cikket Barsi Dénes írta: „A magyar írás nagy szintézisén át akarjuk a szemek tág horizontú rányitását a végzetes magyarság összes meztelen problémáira, ezért választottuk címül az első bátran, megdöbbenten, modernül látó magyarnak Széchenyinek igéjét: Kelet Népe”.

Bakó Endre: *Sinka István és Veres Péter barátsága*. Magyar Napló, 2019. 12. 37–43.

Az 1960-as évek elején sajnos Sinka István és Barsi Dénes kapcsolata megromlott. Sinka ugyanis megbocsáthatatlannak tartotta, hogy Barsi 1956-ról *Lázgörbe* címmel egy olyan – Tiszántúli nagyközségben játszódó – regényt írt, amiért 1962-ben József Attila-díjat kapott. Jellemző, hogy az őt felkereső Barsit elutasítóan fogadta, s ezt követően nem is találkoztak. 1966-ban, vagy '67-ben az Élet és Irodalom beszélgetést közölt Sinka Istvánnal, s ebben fogalmazott úgy a költő, hogy verseire felfigyelt „egy tanító” is. Ezekben az években a Dunaúvárosban élő Barsi Dénessel heti rendszerességgel találkoztam, aki elkeseredetten beszélt Sinka semmibe vevő kijelentéséről. Barsi a megjelenhetőség érdekében nem tett több engedményt, mint akár Veres Péter, s 1962-től 1968-ban bekövetkezett haláláig négy regénye és egy elbeszéléskötete jelent meg. Azt is tanúsíthatom, hogy a Kádár-korszak határozott bírálója volt. Ugyanakkor azt vallotta: a nemzeti elkötelezettségű emberek igyekezzenek a közéletben szerepet vállalni, hogy ellensúlyozzák a kommunisták kártevéseit.

Írásom nem bírálata, csak kiegészítése Bakó Endre tanulmányának, amely segít megérteni azt is, hogy a Kádár-féle vörös ellenforradalmi korszak értelmiségének milyen körülmények között kellett mentenie a menthetőt.